

Principles of Identification

2

**ABILITY ENHANCEMENT COMPULSORY COURSE (AECC 2)
ENVIRONMENTAL STUDIES**

Unit 1: Introduction to Environmental studies

Multidisciplinary nature of environmental studies; Scope and importance; Concept of sustainability and sustainable development.

Unit 2: Ecosystems

What is an ecosystem? Structure and function of ecosystem; Energy flow in an ecosystem: food chains, food webs and ecological succession. Case studies of the following ecosystems:

- Forest ecosystem
- Grassland ecosystem
- Desert ecosystem
- Aquatic ecosystems (ponds, streams, lakes, rivers, oceans, estuaries)

What is an ecosystem? Structure and function of ecosystem; Energy flow in an ecosystem: food chains, food webs and ecological succession. Case studies of the following ecosystems:

- Forest ecosystem
- Grassland ecosystem
- Desert ecosystem
- Aquatic ecosystems (ponds, streams, lakes, rivers, oceans, estuaries)

Unit 3: Natural Resources : Renewable and Non-renewable Resources

- Land resources and land use change; Land degradation, soil erosion and desertification.
- Deforestation: Causes and impacts due to mining, dam building on environment, forests, biodiversity and tribal populations.
- Water: Use and over-exploitation of surface and ground water, floods, droughts, conflicts over water (international & inter-state).
- Energy resources: Renewable and non renewable energy sources, use of alternate energy sources, growing energy needs, case studies.

Unit 4: Biodiversity and Conservation

- Levels of biological diversity: genetic, species and ecosystem diversity; Biogeographic zones of India; Biodiversity patterns and global biodiversity hot spots.
- India as a mega-biodiversity nation; Endangered and endemic species of India.
- Threats to biodiversity: Habitat loss, poaching of wildlife, man-wildlife conflicts, biological invasions; Conservation of biodiversity : In-situ and Ex-situ conservation of biodiversity.
- Ecosystem and biodiversity services: Ecological, economic, social, ethical, aesthetic and Informational value.

Unit 5: Environmental Pollution

ସାମ୍ବାଦିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
 ସମ୍ବାଦିକଙ୍କର ସମସ୍ତ କ୍ରିୟା
 ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ହେବ।

- ୧) ସମ୍ବାଦିକଙ୍କର ସମସ୍ତ କ୍ରିୟା ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ।
- ୨) କମଳା ୬ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବାଦିକଙ୍କର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୩) ସମ୍ବାଦିକଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।

୫) ସମ୍ବାଦିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ:

- ୧) ସମ୍ବାଦିକଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ।
- ୨) ସମ୍ବାଦିକଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୩) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ।
- ୪) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୫) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୬) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୭) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୮) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୯) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୧୦) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୧୧) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।
- ୧୨) କମଳାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା।

उत्पादनशील शक्ति, बुद्धिमानता, बुद्धिमानता,
शक्ति, मानव शक्ति, आदि शक्ति

(ii) अर्थीक उत्पादन & अर्थीक उत्पादनात्मक
कार्योन्माद निम्न प्रकार आता - (1)
उत्पादन (2) धान (3) मिश्रण (4) परिवर्तन

(3) उत्पादन (Producers): जो अर्थीक शक्ति
उत्पादन शक्ति, बुद्धिमानता & मानव शक्ति
शक्ति उत्पन्न उत्पादन शक्ति शक्ति
- 2 अर्थीक शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

उत्पन्न शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
उत्पन्न शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति
शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति शक्ति

2. विघ्नक (Mucro comburens) - शक्ति
 - शक्ति या शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 - शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति

3. विघ्नक (Decomposer) : शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति
 शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति, शक्ति